

Jan Keuter, alias ‘Driekus’

15 oktober 1914 – 21 mei 2002

door Huib Strengers

Om een volledig en goed beeld te geven van het leven van Jan Keuter, kom je als schrijver voor de vraag te staan: waar moet ik mee beginnen? Jan Keuters naam is jarenlang verbonden geweest aan de Avercampschool. Een onderwijsvernieuwer pur sang was hij. Als ‘Driekus’ schreef hij vijftig jaar de rubriek ‘Eij ’t ook ‘eurd?’ Eerst in *Strijdend Nederland*, een verzetsblad, en later in het *Nieuw Kamper Dagblad*. Daarnaast zat hij in tal van besturen en was hij korte tijd lid van Provinciale Staten van Overijssel voor de PvdA.

Het is dus best lastig een man die zoveel talent in zijn leven toonde te typeren. Immers, het bovenstaande is nog maar een heel beperkte weergave van de passies die Keuter had. Misschien is het toch het beste met Keuter als onderwijzer en latere directeur van de Avercampschool te beginnen.

Heel veel Kampenaren, ook die de stad verlaten hebben, kennen hem als oud-directeur van de Avercampschool. Als eerste school in Kampen benutte Keuter de vrijdagmiddag om de leerlingen toneel te leren spelen en cabaret en andere vormen van kleinkunst te laten beoefenen. Vrijwel iedere oud-leerling heeft het over die bijzondere vrijdagmiddagen. Er werd ook niet zomaar een stukje opgevoerd. Hij nodigde bijvoorbeeld de Kamper acteur Henk van Ulsen uit om iets over toneelspelen te vertellen.

Daarnaast bedacht Keuter nog een noviteit in het onderwijs. Hij begon, wederom als een van de eersten, met het geven van Engelse les. Het was vanzelfsprekend dat hij actief was in de plaatselijke afdeling van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs. ‘Onverdeeld naar de openbare school’, was zijn devies. Bij zijn afscheid als directeur, in 1979, kreeg hij de Gouden legpenning van de gemeente Kampen voor zijn inspanningen voor de cultuur.

In deze periode was hij ook de initiatiefnemer van de Stichting Synagoge die de aankoop en restauratie beoogde van de deerlijk vervallen voormalige synagoge aan de IJsselkade te Kampen. In december 1984 werd het gebouw heropend en in gebruik genomen als gemeentelijke expositieruimte.

Naast het lesgeven, waar hij overigens in 1935 in Hengelo mee begon, was

Jan Keuter voor 'zijn' Avercampschool.

zijn tweede liefde de krant. Hoofdredacteur Gerrit Spanhaak van het in de oorlog verschijnende illegale dagblad *Strijdend Nederland*, had destijds goed in de gaten dat zijn krant aantrekkelijker zou worden met een dialectrubriek. Keuter was freelance medewerker en startte met zijn rubriek, 'Eij 't ook 'eurd?', die hij schreef onder het pseudoniem 'Driekus'. In 1949 waren de dagen van *Strijdend Nederland* geteld en Keuter kwam met zijn rubriek 'op straat te staan'. Hij werd door twee kranten fel begeerd: door de *Zwolse Courant*, die met een apart kopblad in Kampen begon en door *Het Vrije Volk*, de landelijke 'rooie' krant die tientallen edities had, over het hele land verspreid. Keuter, sociaal-democraat in hart en nieren, koos voor *Het Vrije Volk*. Hij schreef niet alleen zijn rubriek, maar was ook freelance verslaggever en deed in die hoedanigheid niet voor een beroepsjournalist onder. Met het verdwijnen van *Het Vrije Volk* in 1953 stond hij opnieuw voor de keus. *Het Kamper Nieuwsblad* treurde om de pas overleden redacteur H. van Heerde, die als Havanha de rubriek 'Garriet Jan en Annechien', had geschreven. Ooit had Van Heerde in een dialectboekje genoteerd: 'opgedragen an Driekus, niet mien kleur mar wel mien vrind.' Keuter kon op dat moment kiezen: voor het *Nieuw Kamper Dagblad* of voor het *Kamper Nieuwsblad*. Hij koos voor het eerste.

Zijn rubriek, die stevast begon met de zin 'Zakt in de geute', is het best te typeren als een mild kritische weergave van gebeurtenissen in Kampen en omgeving. Hij verzoon een aantal hoofdpersonen, zoals 'Femme Knup-in-'t 'Emp' en schilderde zijn eigen vrouw 'Koba' af als een vrouw die wat bits

uit de hoek kon komen om hem te weerhouden van onbezonnen uitspraken. Koba, in werkelijkheid Aat, keek altijd zijn rubriek na voordat die naar de krant werd gestuurd. Een aantal van zijn rubrieken zijn tot twee keer toe gebundeld in boekvorm en uitgegeven bij uitgeverij Kok in Kampen, waar hij ook een groot aantal jaren optrad als adviseur voor uitgaven voor het basisonderwijs.

Keuter heeft tientallen verenigingen bijgestaan, hetzij als bestuurslid of als voorzitter. Onder andere de VVV, Muziekvereniging De Broederband waar hij voorzitter en later ere-voorzitter van was, het Nederlandse Rode Kruis en als afdelings- en gewestelijk bestuurder voor de PvdA. Als lid van de afdeling Kampen van de PvdA was hij de grote promotor van Cees Kranenburg. Een bijzonder populair politicus, een echte Brunneper, die eenmaal wethouder geworden echter hard ten val kwam.

Keuters lidmaatschap van Provinciale Staten, aan het begin van de jaren zestig, duurde maar kort. De wat afstandelijke bestuurslaag was niets voor hem. Bij plaatselijke verenigingen en organisaties voelde hij zich veel meer thuis. Zeker als er orde op zaken moest worden gesteld, of een geschil moest worden geslecht. Het was een man die kon luisteren, maar daarnaast ook een duidelijke eigen mening had.

Op muzikaal en literair terrein heeft hij zich niet alleen zeer verdienstelijk gemaakt ten behoeve van zijn school. Met Tiem Evink en Chris Maas, pianist en componist en eveneens onderwijzer op de Avercampschool, componeerde hij het *Kamper Stedelijk*, dat nog jaarlijks te horen is tijdens de kinderzang op Koninginnedag. Ter gelegenheid van de opening van het nieuwe provinciehuis in 1973 in Zwolle, schreef hij in opdracht van de provincie het boekje *Overijssel, onze provincie*. Het boekje werd verspreid onder de jeugd van de Overijsselse basisscholen en kreeg in 1984 nog een herziene herdruk. Ook het boekje *Kampen in Oorlogstijd* was van zijn hand. Verder redigeerde hij een tweetal bundels met korte verhalen van Kamper auteurs en was hij jarenlang betrokken bij de Regionale Omroep Noord-Oost (RONO) en de ziekenomroep Zwolle en het radioprogramma 'Nader Beschouwd' van Radio IJsselmond. Bij het zilveren regeringsjubileum van Koningin Juliana, in 1973, ontwierp hij voor de schooljeugd een landelijk verspreid kwartetspel, gebaseerd op de leden van de koninklijke familie. Bij het aantreden van Beatrix in 1980 stelde hij met een uitgever van Kok het boekje *Koningin der Nederlanden* samen. In 1975 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.